

Obrazovna zadaća obitelji (I)

Požrtvovna ljubav roditelja stvara u obitelji okruženje koje im olakšava zadaću poticanja vlastite djece na življenje ljudskih i kršćanskih krjeposti.

27.07.2015.

Stvoren na Božju sliku, čovjek je „jedino stvorenje na zemlji kojeg je Bog htio radi njega samoga.“**[1]** U trenutku rođenja, i dugo vremena poslije toga, u potpunosti ovisimo o njezi naših roditelja. Iako ljudska bića od trenutka začeća uživaju

potpuno dostojanstvo ljudske osobe (dostojanstvo koje treba štititi i priznati), za ostvarenje našeg punog potencijala potrebni su vrijeme i pomoć od drugih. Ovaj razvoj (koji nije ni automatski niti autonoman, već se postiže slobodno i u zajedništvu s drugima) je cilj obrazovanja.

Sama etimologija riječi „educirati“ podcrtava potrebu ljudskog bića za obrazovanjem. „Educirati“ dolazi iz latinskog glagola *ducere* što znači „voditi.“ Svaka osoba treba biti vođena od strane drugih kako bi se potpuno i ispravno razvila. Ova riječ je također povezana i s *educere* što označava „izvlačiti nešto.“ Educirati jest „izvlačiti najbolje 'ja'“ iz svake osobe, razviti sve njihove sposobnosti. Oba ova vida, voditi i izvlačiti, čine temelj zadaće obrazovanja.

Roditelji: glavni i prvi odgojitelji

Kao što je Učiteljstvo Crkve često naglašavalo, „roditelji su prvi i glavni odgojitelji svoje djece.“**[2]** Rado se i o pravu i o dužnosti utemeljenim na naravnom zakonu. Svatko može uvidjeti, iako ponekad samo intuitivno, da postoji nužna poveznica između prijenosa ljudskog života i odgovornosti za obrazovanje vlastitog potomstva. Poimanje da bi roditelji mogli zaboraviti na djecu koju su donijeli na svijet ili da se njihove obveze odnose samo na ispunjavanje materijalnih potreba djece, zanemarujući njihovu intelektualnu i moralnu izgradnju, je nešto što svatko odbacuje. U osnovi ove prirodne reakcije je jasno shvaćanje da je obitelj glavno mjesto za rast i razvoj svake osobe.

Božanska objava i Učiteljstvo Crkve dali su nam dublje razumijevanje

razloga zašto su roditelji uistinu glavni odgojitelji svoje djece. „Budući da je Bog stvorio muško i žensko, njihova uzajamna ljubav postaje slikom posvemašnje i neprolazne ljubavi kojom Bog ljubi čovjeka.“**[3]** U božanskom planu, obitelj je „zajedništvo osoba, znak i slika zajedništva Oca, Sina i Duha Svetoga. Njezina roditeljska i odgojna služba odsjaj je Očeva stvoriteljskog djela.“ Prijenos života otajstvo je suradnje između roditelja i Stvoritelja pri dovođenju u postojanje novog ljudskog bića koje je Božja slika i pozvano živjeti kao njegovo dijete. Odgovornost obrazovanja sastavni je dio ovog otajstva. Stoga je Crkva oduvijek naučavala da „po samoj svojoj naravi, institucija braka i bračna ljubav usmjereni su ka rađanju i odgoju djece te u njima pronalaze vrhunac svoje slave.“**[5]** Otvorenost ka životu spada u samu srž braka; ovo podrazumijeva ne samo imanje djece već i obvezu

pomoći im živjeti ljudski život u punini i doći blizu Bogu.

Otajstvo Otkupljenja rasvjetljuje roditeljsku zadaću pružanja obrazovanja usklađenog s Božjim naumom. Isus Krist, koji svojim riječima i djelima „u potpunosti otkriva čovjeka samome sebi i iznosi na svjetlo njegov najuzvišeniji poziv,“**[6]** htio se utjeloviti i odrastati unutar obitelji. Štoviše, uzdignuo je brak na razinu sakramenta, dovodeći ga do ispunjenja u Božjem spasiteljskom naumu. Kao i u Svetoj Obitelji, roditelji su pozvani surađivati s Božjom ljubavlju ispunjenom providnošću i voditi k zrelosti one koji su im povjereni na skrb, prateći ih i njegujući od djetinjstva do odrasle dobi njihov razvoj *u mudrosti, dobi i milosti kod Boga i ljudi*.**[7]**

Sv. Ivan Pavao II. sažima ovo učenje kada objašnjava tri značajke

roditeljskog prava i dužnosti na odgoj vlastite djece.**[8]** Prvo, ono je *nužno*, budući je povezano s prijenosom ljudskog života. Ono je *izvorno i primarno* u odnosu na obrazovnu ulogu drugih jer je odnos ljubavi između roditelja i djece jedinstven i čini jezgru obrazovnog procesa. Konačno, ono je *nezamjenjivo i neotuđivo*: nikada ne bi smjelo biti preoteto niti može u potpunosti biti predano drugima. Svjesna ove stvarnosti, Crkva je oduvijek naučavala da je obrazovna uloga roditelja „od takve važnosti da je gotovo nemoguće omogućiti prikladnu zamjenu.“**[9]** Nažalost, prigušivanje ovih istina navelo je mnoge roditelje na zanemarivanje ili čak i napuštanje njihove *nezamjenjive* uloge do te mjere da je Benedikt XVI. govorio o „hitnom slučaju obrazovanja,“**[10]** kojeg svi trebaju truditi se ispraviti.

Cilj i oživljujući princip obrazovnog zadatka

„Bog koji je čovjeka iz ljubavi stvorio, pozvao ga je na ljubav kao osnovno urođeno zvanje svakog ljudskog bića.“**[11]** S obzirom na ovu stvarnost, cilj obrazovne zadaće roditelja ne može biti ništa drugo nego učiti kako ljubiti. Ovaj cilj učvršćen činjenicom da je obitelj jedino mjesto u kojem su osobe ljubljene ne zbog toga što one posjeduju ili znaju ili mogu proizvesti, već jednostavno zato što su članovi obitelji: supružnici, roditelji, djeca, braća i sestre. Riječi sv. Ivana Pavla II. veoma su značajne u ovom pogledu: „Gledajući na to tako da stignemo do samog korijena, moramo reći da su bit i uloga obitelji u konačnoj analizi određene ljubavlju... Svaki pojedini zadatak obitelji izraz je i konkretan pokret te temeljne zadaće.“**[12]**

Ljubav nije samo cilj već i oživljujući princip cjelokupnog obrazovanja. Sv. Ivan Pavao II., nakon određivanja triju nužnih značajki roditeljskog prava i dužnosti na obrazovanje vlastite djece, zaključuje: „Osim tih značajki, ne može se zaboraviti da je temeljno počelo, koje po svojoj naravi određuje odgojnu dužnost roditelja, *očinska i majčinska ljubav* koja pronalazi ispunjenje u odgojnom zadatku dok izvršava i usavršava svoju službu života. Ljubav roditelja od *izvora* postaje *oživljujući princip*, pa stoga i *mjerilo* koje nadahnjuje i vodi sav konkretan odgojni napor, obogaćujući ga vrednotama blagosti, postojanosti, dobrote, služenja, nesebičnosti i duha žrtve koje su najdragocjeniji plod ljubavi.“**[13]**

Posljedično, suočeni s „hitnim slučajem obrazovanja“ istaknutim od strane Benedikta XVI., prvi korak je prisjetiti se još jednom da je ljubav

cilj i pokretačka snaga cjelokupnog obrazovanja. Suočeni sa suvremenim, često iskrivljenim slikama ljubavi, roditelji, koji su dionici i suradnici u Božjoj ljubavi, imaju radosnu zadaću silovito prenositi istinski prikaz ljubavi.

Obrazovanje djece je posljedica i nastavak same bračne ljubavi. Stoga je obiteljski život, koji proizlazi kao prirodna posljedica međusobne ljubavi supružnika, prikladno okruženje za ljudsko i kršćansko obrazovanje djece. Prva škola ljubavi za djecu je uzajamna ljubav njihovih roditelja. Iz primjera svojih roditelja, djeca od rane dobi primaju sposobnost istinski ljubiti. Zato je prvi savjet kojeg bi sv. Josemaria davao parovima bio da trebaju čuvati i svakodnevno obnavljati privrženost jedno prema drugome, budući je uzajamna ljubav ta koja daje jedinstvo cijeloj obitelji.

„Ljubite mnogo jedni druge, jer Bog je veoma radostan kada se uzajamno ljubite. I kako godine budu prolazile – sada ste svi veoma mladi – ne bojte se. Vaša ljubav neće oslabiti već će naprotiv ojačati. Postat će gorljivija, poput obnovljene privrženosti koju ste osjećali tijekom udvaranja.“**[14]** Ako postoji ljubav među roditeljima, djeca će disati u atmosferi sebedarja i velikodušnosti, izražavane u riječima roditelja, gestama i bezbrojnim detaljima žrtve iz ljubavi. Radi se uglavnom o veoma malenim stvarima, ali stvarima kojima zaljubljeno srce pridaje veliku važnost i koje imaju ogroman utjecaj na odgoj djece od njihovih najranijih godina.

Zasigurno, ogromne promjene koje su u posljednje vrijeme se dogodile u društvu i na radnom mjestu također su imale i dubok utjecaj na obitelj. Između ostalog, broj obitelji u kojima oba roditelja rade izvan doma, često

na prilično zahtjevnim poslovima, značajno je porastao. Svaka generacija ima svoje probleme i resurse i ne možemo reći da je naše vrijeme bolje ili lošije od nekog drugog. Niti bi trebali upasti u kazuistiku. Ali ljubav uvijek zna kako dati prednost obitelji pred poslom i domišljata je u pronalaženju načina za nadoknaditi nedostatak vremena ugrađujući više intenziteta u obiteljske odnose. Štoviše, ne smije se zaboraviti da oba roditelja trebaju biti uključena u izgradnju doma. Pogrešno je misliti da je očeva temeljna dužnost zarađivati novac te da svojoj ženi može prepustiti kućanske zadaće i obrazovanje djece. Budući je obrazovanje nužan nastavak očinstva i majčinstva, potrebno je uzajamno sudjelovanje oba supružnika. Obrazovna zadaća vlastita je paru ukoliko čine brak. Svaki supružnik sudjeluje u očinstvu ili majčinstvu drugog supružnika. Ne smije se zaboraviti da svi drugi koji

pomažu u zadaći odgoja – škole, župe, udruženja mladih, itd. – čine to kao suradnici roditelja. Njihova pomoć je produžetak, a nikada zamjena, obiteljskog doma. Oba roditelja trebaju preuzeti aktivnu ulogu u izgrađivanju atmosfere doma. Bog daje svoju milost kako bi se nadoknadila neizbježna odsustva jednog od supružnika, ali ne smije se nikada dogoditi da se jedno od supružnika odrekne ovog zadatka ili mu mlako pristupi.

Mariji i Josipu, koji su bdjeli nad Isusom dok je rastao u mudrosti, dobi i milosti,[15] povjeravamo poslanje roditelja, suradnika Božjih u ovom zadatku tolike važnosti i ljepote.

Fusnote:

[1] II. vatikanski sabor, pastoralna konst. *Gaudium et spes*, br. 24.

[2] *Katekizam Katoličke Crkve*, 1653.

[3] *Isto*, 1604.

[4] *Isto*, 2205.

[5] II. vatikanski sabor, pastoralna konst. *Gaudium et spes*, br. 48.

[6] *Isto*, br. 22.

[7] *Lk* 2, 52.

[8] Usp. Sv. Ivan Pavao II, apostolska pobudnica *Familiaris consortio*, br. 36.

[9] II. vatikanski sabor, *Deklaracija o kršćanskom obrazovanju*, br. 3.

[10] Benedikt XVI, Pismo rimskoj biskupiji u vezi s kršćanskim obrazovanjem, 21. siječnja 2008.

[11] *Katekizam Katoličke Crkve*, 1604.

[12] Sv. Ivan Pavao II, apostolska pobudnica *Familiaris consortio*, br. 17.

[13] *Isto*, br. 36.

[14] *Hogares luminosos y alegres*, p. 36.

[15] Usp. *Lk* 2,52.

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
hr-hr/article/obrazovna-zadaca-obitelji-
i/](https://opusdei.org/hr-hr/article/obrazovna-zadaca-obitelji-i/) (13.02.2026.)